

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.004.04.2020

Pan Jacek Wójcicki
Prezydent Miasta Gorzów Wlkp.
ul. W. Sikorskiego 3-4
66-400 Gorzów Wlkp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/021 Kształcenie w szkołach specjalnych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, ul. W. Sikorskiego 3-4, 66-400 Gorzów Wlkp. (dalej: <i>Miasto</i> lub <i>jst</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Wójcicki, Prezydent Miasta Gorzów Wlkp. od 1 grudnia 2014 r. (dalej: <i>Prezydent</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki kształcenia w szkołach specjalnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do maja 2020 r.) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Krzysztof Hofman, specjalista k.p., na podstawie upoważnienia nr LZG/26/2020 z 9 marca 2020 r.2. Sebastian Stępień, starszy inspektor k.p., na podstawie upoważnienia nr LZG/27/2020 z 9 marca 2020 r. <p>(dowód: akta kontroli str. 1-6)</p>

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto zapewniło szkołom specjalnym odpowiednie warunki do kształcenia uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.

Szkoły specjalne funkcjonują na terenie Miasta na podstawie aktualnej uchwały w sprawie planu sieci szkół, a przepisy reorganizujące sieć szkół przyjęto w obowiązującym trybie i wymaganym terminie. Na bieżąco aktualizowano także rejestr szkół specjalnych.

Finansowanie zadań kształcenia specjalnego w latach 2017-2019 następowało z wykorzystaniem również środków własnych Miasta. Tym samym, w każdym roku wydatki na ten cel przekraczały dochody Powiatu z tytułu subwencji oświatowej na kształcenie specjalne. Przekazane szkołom specjalnym w ww. latach środki finansowe umożliwiały pełną realizację zadań statutowych.

Organ prowadzący rzetelnie diagnozował potrzeby w zakresie sieci szkół i placówek kształcenia specjalnego oraz warunków lokalowych i organizacyjnych szkół specjalnych - realizując wszystkie zalecenia wynikające z obowiązkowych kontroli. Nie wszystkie potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół specjalnych zostały zrealizowane. Miasto realizowało jednakże pozostałe wskazywane przez dyrektorów szkół potrzeby w zakresie remontów lub modernizacji użytkowanych obiektów sukcesywnie – stosownie do posiadanych możliwości finansowych.

Nadzór nad szkołami specjalnymi, w zakresie finansowym, administracyjnym oraz pod kątem zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole, sprawowano rzetelnie.

Na podkreślenie zasługuje również współpraca Miasta z instytucjami zewnętrznymi, aktywne pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na działania dotyczące m.in. szkół specjalnych oraz przyjmowanie do nadzorowanych placówek także dzieci z orzeczeniami spoza terenu Gorzowa Wlkp.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. W kontrolowanym okresie na terenie Miasta Gorzowa Wlkp. funkcjonowało 28 szkół prowadzonych przez Miasto, w tym pięć szkół specjalnych prowadzonych w ramach dwóch zespołów kształcenia specjalnego³. Na terenie Miasta działały także szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez inne niż jst, w tym podlegające wpisowi do ewidencji prowadzonej przez Miasto⁴.

(dowód: akta kontroli str. 7-12)

W latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 Miasto obejmowało swoim zarządkiem dwa zespoły kształcenia specjalnego, tj.:

- Zespół Kształcenia Specjalnego Nr 1 im. Karola Wojtyły⁵;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ SP Specjalna Nr 14, SP Specjalna Nr 18, Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy Nr 2, Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy im. Ambasadorów Praw Człowieka, Branżowa Szkoła Specjalna Nr 14.

⁴ Dwie niepubliczne szkoły specjalne wpisane do rejestru Miasta oraz Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy oraz Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy dla dzieci i młodzieży z autyzmem.

⁵ Zespół ten obejmował m.in.: Szkołę Podstawową Specjalną Nr 18 im. Karola Wojtyły, Szkołę Specjalną Przesposabiającą do Pracy Nr 1 im. Karola Wojtyły założoną z dniem 1 września 2018 r. oraz klasy Gimnazjum Specjalnego Nr 18 im. Karola Wojtyły.

- Zespół Szkół Specjalnych Nr 14⁶.

Z dniem 31 sierpnia 2019 r. działalność zakończyło Gimnazjum Specjalne Nr 19 oraz klasy Gimnazjum Specjalnego Nr 14 prowadzonej przy Szkole Podstawowej Nr 14 i klasy Gimnazjum Specjalnego Nr 18 prowadzonej przy Szkole Podstawowej Nr 18.

(dowód: akta kontroli str. 7-12, 15-18, 38a, 113-127)

Ponadto na terenie Miasta funkcjonowały następujące szkoły i placówki specjalne prowadzone przez inne podmioty niż Miasto:

- Przedszkole Specjalne dla Dzieci z Autyzmem - w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do niej sześciu przedszkolaków z orzeczeniami,
- Szkoła Podstawowa SOWA - w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do niej 25 uczniów z orzeczeniami,
- Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy - w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do niej sześciu uczniów z orzeczeniami,
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy - w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do niej 60 uczniów z orzeczeniami,
- Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem - w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do niej 46 uczniów z orzeczeniami.

(dowód: akta kontroli str. 7-18)

W kontrolowanym okresie na terenie Miasta nie funkcjonowały:

- szkoły specjalne działające na podstawie zezwolenia wydawanego przez JST,
- szkoły przyszpitalne.

(dowód: akta kontroli str. 128)

Według stanu na 30 września odpowiednio 2017, 2018 i 2019 r.:

- w szkołach specjalnych zatrudnionych było: 100, 102 i 113 nauczycieli na: 95,7; 98,4 i 106,8 etatach, co stanowiło: 9,2%; 9,4% i 9,7% w ogólnej liczbie etatów nauczycieli w jednostkach oświatowych prowadzonych przez Miasto,
- w przedszkolu i szkołach specjalnych prowadzonych przez inne podmioty niż Miasto zatrudnionych było odpowiednio: 61, 68 i 86 nauczycieli na: 56,6; 55,7 i 70,6 etatach, co stanowiło: 37,1%; 36,9% i 56,9% w ogólnej liczbie etatów nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 49-58)

W kontrolowanym okresie Miasto uwzględniało wnioski dyrektorów szkół dot. zatrudnienia pomocy nauczyciela, i tak:

- dyrektor Zespołu Kształcenia Specjalnego nr 1 uzyskał zgodę na zatrudnienie pomocy nauczyciela - wniosek w roku szkolnym 2017/2018,
- dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 14 otrzymał zgodę na dodatkowe zatrudnienie pomocy nauczyciela w roku szkolnym 2017/2018, w roku szkolnym 2018/2019 oraz w roku szkolnym 2019/2020.

(dowód: akta kontroli str. 128)

W latach 2017-2020 Miasto nie posiadało pisemnych umów/porozumień na kształcenie uczniów z niepełnosprawnością zawartych z innymi podmiotami.

(dowód: akta kontroli str. 128)

⁶ Zespół ten obejmował m.in.: następujące szkoły specjalne: Szkoła Podstawowa Specjalna nr 14 im. Ambasadorów Praw Człowieka, Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna im. Ambasadorów Praw Człowieka oraz Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy im. Ambasadorów Praw Człowieka, klasy Gimnazjum Specjalnego prowadzone w Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 14.

Liczba uczniów z orzeczeniami, według stanu na 30 września 2017, 2018 i 2019 r., w szkołach ogólnodostępnych prowadzonych przez Miasto wynosiła odpowiednio: 316, 336 i 361, z tego w szkołach specjalnych: 266, 276 i 281.

Natomiast liczba uczniów z orzeczeniami, według stanu na 30 września 2017, 2018 i 2019 r., w przedszkolu i szkołach ogólnodostępnych prowadzonych przez inne podmioty niż Miasto wynosiła odpowiednio: 131, 135 i 143, z tego w szkołach specjalnych i placówkach prowadzących kształcenie specjalne: 129, 130 i 137.

(dowód: akta kontroli str. 29-32, 38-44, 143)

Przyczynami wydania orzeczeń, w latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020, dla uczniów szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto były:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym (liczba uczniów z tego typu orzeczeniami wyniosła odpowiednio: 10, 0, 0);
- niepełnosprawność intelektualna w stopniu: lekkim (82, 87, 92); umiarkowanym lub znacznym (89, 85, 78); głębokim (14, 16, 13);
- niepełnosprawność sprzężona (71, 88, 98).

Przyczynami wydania orzeczeń, w latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020, dla uczniów szkół specjalnych i wychowanków przedszkola prowadzonych przez inne podmioty niż Miasto były:

- niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim (123, 115, 106);
- niepełnosprawność sprzężona (0, 3, 7);
- autyzm w tym z Zespołem Aspergera (6, 12, 24).

(dowód: akta kontroli str. 29, 45-48)

Indywidualne nauczanie realizowano jedynie w szkołach prowadzonych przez Miasto. Liczba uczniów objętych takim nauczaniem w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019, 2019/2020 wynosiła odpowiednio: 10, 9 i 7.

(dowód: akta kontroli str. 45-46)

W kontrolowanym okresie wystąpiły przypadki wydłużonego okresu nauki w ramach danego etapu edukacyjnego, i tak:

a) Zespół Kształcenia Specjalnego nr 1:

- rok szkolny 2017/2018 – dziewięciu uczniów w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 18, trzech uczniów w Gimnazjum Specjalnym nr 18,
- rok szkolny 2018/2019 – sześciu uczniów w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 18,
- rok szkolny 2019/2020 – jeden uczeń w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 18,

b) Zespół Szkół Specjalnych nr 14:

- rok szkolny 2017/2018 – trzech uczniów w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 14,
- rok szkolny 2018/2019 – dwóch uczniów w Gimnazjum Specjalnym nr 14, trzech uczniów w Szkole Specjalnej Przystosowanej do Pracy,
- rok szkolny 2019/2020 – jeden uczeń w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 14, trzech uczniów w Szkole Specjalnej Przystosowanej do Pracy.

(dowód: akta kontroli str. 129)

W roku szkolnym 2019/2020 w zajęciach rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawczych brało udział 46 dzieci, a zajęciach rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczych 60 dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 8)

2. Rodzice i opiekunowie dzieci mieszkających na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego nie składali w kontrolowanym okresie wniosków do Prezydenta Miasta o przyjęcie dziecka do szkoły specjalnej funkcjonującej na terenie Miasta. Rekrutacja do tych placówek odbywała się bezpośrednio w szkołach.

W kontrolowanym okresie Miasto nie kierowało uczniów do szkół specjalnych lub ośrodków poza teren Gorzowa Wlkp., natomiast przyjmowano do szkół specjalnych na terenie Miasta uczniów na wniosek Starosty Międzyrzeckiego⁷, Starosty Myśliborskiego⁸ i Starosty Gorzowskiego⁹.

(dowód: akta kontroli str. 60)

Nie wszystkie dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczały do szkół specjalnych. W poszczególnych latach objętych kontrolą do szkół specjalnych uczęszczało odpowiednio¹⁰:

- w przypadku szkół prowadzonych przez Miasto w roku szkolnym 2017/2018: 266 dzieci z 316 posiadających orzeczenia, w roku szkolnym 2018/2019 - 276 z 336 z orzeczeniami, a w roku szkolnym 2019/2020 - 281 z 361 z orzeczeniami;
- w przypadku szkół prowadzonych przez inne niż jst w roku szkolnym 2017/2018: 129 dzieci ze 131 posiadających orzeczenia, w roku szkolnym 2018/2019 - 130 ze 135 z orzeczeniami, a w roku szkolnym 2019/2020 - 137 ze 143 z orzeczeniami.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta (dalej *WE*): uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (...) mają organizowaną pomoc zgodnie z zaleceniami poradni. Organizacja pomocy odbywa się przy współudziale i w porozumieniu z rodzicami uczniów w celu rozpoznania specjalnych potrzeb edukacyjnych, co pozwala na właściwy dobór metod, środków i oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych, prowadzący do zaspokojenia potrzeb, a tym samym do stworzenia optymalnych warunków rozwoju intelektualnego i osobowościowego. Zgodnie z decyzją rodziców, w zależności od rodzaju niepełnosprawności, uczniowie uczęszczają do oddziałów integracyjnych, specjalnych lub ogólnodostępnych. Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęci byli we wskazanym okresie kontrolnym wszyscy uczniowie z terenu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego. Realizacja pomocy odbywała się podczas pracy bieżącej, a także podczas realizacji zajęć: rozwijających uzdolnienia, zajęć rozwijających umiejętności uczenia się, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym, zindywidualizowanej ścieżki kształcenia, porad i konsultacji.

(dowód: akta kontroli str. 38-48, 143)

W szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto, tj. zgodnie z wnioskiem rodziców/opiekunów w poszczególnych latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020, zapewniono miejsce odpowiednio: 266, 276 i 281 uczniom. Natomiast w szkołach specjalnych prowadzonych przez inne podmioty w ww. latach szkolnych zapewniono miejsca odpowiednio: 129, 130 i 137 uczniom.

⁷ Dwa wnioski z 2018 roku i jeden z 2019 roku – wszystkich uczniów skierowano do szkół specjalnych na terenie Gorzowa Wlkp.

⁸ Osiem wniosków z 2017 roku, osiem z 2018 roku, osiemnaście wniosków z 2019 roku – wszystkie dzieci skierowano do szkół specjalnych na terenie Gorzowa Wlkp.

⁹ Cztery wnioski z 2018 roku – wszystkie dzieci skierowano do szkół specjalnych na terenie Gorzowa Wlkp.

¹⁰ Stan na 30 września danego roku szkolnego.

Według stanu na 30 września 2017 r., 2018 r. i 2019 r. (dane z SIO) liczba uczniów z orzeczeniami uczęszczających do szkół ogółem była wyższa od liczby uczniów z orzeczeniami uczęszczających do szkół specjalnych - zarówno prowadzonych przez Miasto, jak i w szkołach specjalnych prowadzonych przez inne podmioty. W szkołach prowadzonych przez Miasto liczba uczniów z orzeczeniami, którzy kształcili się w szkołach ogólnodostępnych w poszczególnych latach rosła i wynosiła odpowiednio: 50, 60 i 80. Natomiast w szkołach prowadzonych przez inne podmioty niż jst również rosła i wynosiła odpowiednio: 2, 5 i 6.

(dowód: akta kontroli str. 38-44)

Przyczynami uczęszczania do innych placówek niż kształcenia specjalnego były decyzje rodziców i opiekunów prawnych i ich wnioski o przyjęcie dziecka do szkoły ogólnodostępnej.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora WE: dzieci, które mają wydane orzeczenie do kształcenia specjalnego mogą zgodnie z decyzją rodzica pobierać naukę w szkołach ogólnodostępnych na każdym etapie edukacyjnym (nie muszą uczyć się wyłącznie w szkole specjalnej). Jest to wyłącznie decyzja, którą podejmuje rodzic dziecka niepełnosprawnego, niepełnoletniego. Warunek niezbędny do spełnienia przez rodzica w procesie rekrutacji to złożenie wniosku do wybranej szkoły oraz spełnienie kryteriów rekrutacyjnych wskazanych w ogólnych zasadach rekrutacji. Wnioski z rekrutacji stanowią dokumentację rekrutacyjną, którą dysponuje szkoła.

(dowód: akta kontroli str. 143)

W gorzowskich szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, wg SIO z dnia 30 września 2019 roku, zarejestrowanych było 80 uczniów, posiadających orzeczenie do kształcenia specjalnego. Liczba uczniów w podziale na niepełnosprawności:

- Autyzm – 3,
- Zespół Aspergera - 12,
- Autyzm w tym z zespołem z Aspergera - 12,
- Słabosłyszący – 3,
- Słabowidzący – 10,
- Niepełnosprawność ruchowa – 19,
- Niedostosowanie społeczne – 5,
- Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim – 9

oraz niepełnosprawności sprzężone:

- Niepełnosprawność ruchowa i niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim – 1,
- Zespół Aspergera i słabo widzenie – 1,
- Niewidzenie i słabo słyszenie – 1,
- Niepełnosprawność ruchowa z afazją motoryczną – 2,
- Mózgowe porażenie dziecięce, oczopląs, astygmatyzm – 1,
- Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim i słabo widzenie - 1.

(dowód: akta kontroli str. 48)

W kontrolowanym okresie do Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych (SOSW) złożonych było 38 wniosków (w 2019 r. w dwóch przypadkach odmówiono przyjęcia - w jednym z powodu braku miejsca i w jednym z powodu nieprawidłowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Jeden z uczniów skierowany został do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (MOS)¹¹.

¹¹ Drugi uczeń był obcokrajowcem a w orzeczeniu nie podano szkoły, w której się uczył.

Natomiast do MOS łącznie wpłynęło 70 wniosków o przyjęcie. W poszczególnych latach objętych kontrolą nie przyjęto do nich następującej liczby uczniów: w 2017 - trzech¹², w 2018 - czterech¹³, w 2019 - pięciu¹⁴ w 2020 r. - jednego¹⁵.

Ponadto, w latach 2017-2019 Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp. wydał 41 zgód na skierowanie dziecka do placówki specjalnej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego dla dzieci spoza terenu Miasta na wniosek innych starostów:

- do Zespołu Kształcenia Specjalnego nr 1 skierowano pięcioro dzieci (jeden w 2018 r. i czterech w 2019 r. - na wniosek Starosty Gorzowskiego),
- do Zespołu Szkół Specjalnych nr 14 skierowano 36 dzieci (ośmioro w 2017 r. na wniosek Starosty Gorzowskiego, 13 w 2018 r.¹⁶ i 15 w 2019 r.¹⁷).

(dowód: akta kontroli str. 59-60)

3. W okresie objętym kontrolą szkoły specjalne funkcjonujące na terenie Miasta działały na podstawie aktualnych uchwał, tj.:

- uchwały Nr XLIII/502/2017 Rady Miasta Gorzowa Wlkp. z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych i szkół specjalnych do nowego ustroju szkolnego prowadzonych przez Miasto Gorzów Wlkp. oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych prowadzonych przez Miasto Gorzów Wlkp.;
- uchwały Nr XII/203/2019 Rady Miasta Gorzowa Wlkp. z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i szkół specjalnych mających siedzibę na obszarze Miasta Gorzów Wlkp. od dnia 1 września 2019 r.

Uchwały te zostały podjęte w obowiązującym trybie i wymaganym terminie. W obu przypadkach były one zgodne z opiniami Lubuskiego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp.¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 102-127)

4. Uchwałę reorganizującą sieć szkół podjęto w trybie i terminie¹⁹ określonym w art. 213-215 i art. 217 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe²⁰.

W związku z przekształceniem dotychczasowej 6-letniej szkoły specjalnej niepublicznej SOWA w 8-letnią szkołę podstawową specjalną, Miasto dokonało zmiany wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych z dniem 3 sierpnia 2017 r. Informacje przekazano m.in. do Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Autyzmem oraz Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp.

(dowód: akta kontroli str.14, 102-127)

5. Organ prowadzący dokonywał analizy potrzeb zarówno lokalowych, jak również organizacyjnych, przed tworzeniem arkuszy organizacji szkół na kolejny rok szkolny.

¹² Wg orzeczenia poradni powinni oni kontynuować naukę w dotychczasowej szkole.

¹³ Jeden uczeń przebywa w szpitalu psychiatrycznym o zaostrzonym rygorze, pozostali trzej wg orzeczenia poradni powinni kontynuować naukę w dotychczasowej szkole.

¹⁴ Jeden uczeń przebywa w szpitalu psychiatrycznym o zaostrzonym rygorze, pozostali czterej wg orzeczenia poradni powinni kontynuować naukę w dotychczasowej szkole.

¹⁵ Oczekuje na liście rezerwowych.

¹⁶ Dwa wnioski od Starosty Międzyrzeckiego, cztery wnioski od Starosty Myśliborskiego, siedem wniosków od Starosty Gorzowskiego.

¹⁷ Jeden wniosek od Starosty Międzyrzeckiego, 14 wniosków od Starosty Gorzowskiego.

¹⁸ Nr KO.I.540.51.2017.AKL z dnia 7 marca 2017 r. oraz Nr KO.I.540.114.2019.AKL z dnia 2 sierpnia 2019 r.

¹⁹ Uchwała reorganizująca sieć szkół podjęta 29 marca 2017 r. Nr XLIII/502/2017 była zgodna z opinią wydaną przez Lubuskiego Kuratora Oświaty z 7 marca 2017 r., wprowadzonego ustawą - Prawo oświatowe.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm.

W przypadku pojawienia się problemów we wskazanym zakresie w trakcie trwania roku szkolnego dyrektorzy zgłaszali je do Miasta, które podejmowało stosowne działania, co opisano szerzej w punkcie szóstym niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 144-145)

W kontrolowanym okresie, tj. 2017 – 2019 Miasto nie posiadało strategicznego dokumentu, który obejmowałby wyłącznie problematykę gorzowskiej oświaty. Jednak w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gorzowa Wlkp. na lata 2010-2020” uchwalonej przez Radę Miasta Gorzowa Wlkp. w dniu 3 lutego 2010 roku (uchwała Nr LXVIII/1073/2010) w wizji rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego wskazano obszary strategiczne w tym obszar „Oświata i nauka”, w którym przedstawiono następujące działania do realizacji:

- rozwój wczesnego wspomagania, objęcie wczesną i wyspecjalizowaną pomocą dzieci zagrożonych niepełnosprawnością oraz ich rodzin, zwiększanie zgodnie z potrzebami społecznymi liczby zespołów terapeutycznych realizujących wczesne wspomaganie, tworzenie zespołów przy placówkach integracyjnych posiadających specjalistyczną kadre,
- upowszechnianie edukacji przedszkolnej,
- sukcesywną likwidację barier architektonicznych we wszystkich placówkach, umożliwiając dziecku niepełnosprawnemu kontynuację nauki w środowisku lokalnym w oddziale ogólnodostępnym,
- różnorodną ofertę edukacyjną.

(dowód: akta kontroli str. 144-183)

Potrzeby szkół specjalnych w zakresie zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych analizowane były z dyrektorami na indywidualnych spotkaniach w miesiącu marcu przed tworzeniem projektów organizacji pracy szkół na kolejny rok szkolny. Korekta do uzgodnień w tym zakresie dokonywana była w aneksach na uzasadniony wniosek dyrektora szkoły.

Według Zastępcy Dyrektora Wydziału Edukacji Miasta analiza potrzeb kadrowych, jako kluczowe zadanie dyrektorów szkół, było realizowane na etapie tworzenia arkuszy organizacji szkół. Potrzeby w tym zakresie dyrektorzy przedkładali także w planach kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli na każdy rok szkolny, po rozeznaniu potrzeb z uwzględnieniem wyników nadzoru pedagogicznego swoich placówek. Analizy potrzeb w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego dokonywana była corocznie również przez Wydział Edukacji w trakcie tworzenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, prowadzonych przez Miasto. Dokonywana analiza pozwalała na kształtowanie polityki kadrowej oraz wskazywanie specjalności deficytowych w gorzowskiej oświacie.

(dowód: akta kontroli str. 144)

Środki finansowe w latach 2017-2019 na doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół prowadzonych przez Miasto przewidziano²¹ w wysokościach zgodnych z art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²² (dalej *Karta Nauczyciela*), tj. w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli w roku 2017 i 2018 i w wysokości 0,8% w roku 2019.

(dowód: akta kontroli str.935-936)

²¹ Uchwały Zarządu Powiatu: nr 314/2017 z 5 kwietnia 2017 r.; nr 467/2018 z 10 kwietnia 2018 r. i nr 41/2019 z 20 marca 2019 r. Podział środków nastąpił po zasięgnięciu opinii związków zawodowych, stosownie do art. 70a ust. 3 Karty Nauczyciela. Opinie każdorazowo były pozytywne.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 2215.

Organ wykonawczy jst realizował obowiązek ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²³ (dalej *Prawo oświatowe*), przedstawiając terminowo organowi stanowiącemu informację o realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny, w tym w zakresie szkół specjalnych i ich ewentualnych problemów lokalowych czy organizacyjnych. W kontrolowanym okresie nie wykazywano w informacji o stanie realizacji zadań oświatowych problemów organizacyjnych ani lokalowych w szkołach specjalnych. Problemy w tym zakresie rozwiązywane były na bieżąco przy rozpoznawaniu wniosków dyrektorów szkół.

(dowód: akta kontroli str. 184-223)

6. W okresie objętym kontrolą planując budżet Miasto szacowało koszty kształcenia w szkołach specjalnych (preliminarze) oraz uwzględniało wnioski i potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół i placówek kształcenia specjalnego prowadzonych przez Miasto, którym zapewniało udział w planowaniu wydatków. Informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych przekazano dyrektorom w terminie określonym w art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁴. Projekty planów finansowych opracowywane były w terminie określonym w art. 248 ust. 2 ww. ustawy²⁵.

Natomiast w przypadku szkół specjalnych niepublicznych, Miasto nie szacowało kosztów kształcenia w tych szkołach i nie posiadało dokumentów dotyczących ich ewentualnych potrzeb finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 261, 268-269, 274, 296-344, 397-470)

Kwoty wydatków na kształcenie specjalne, wynikające z projektów planów finansowych szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto za lata 2017-2019, były wyższe od kwot wynikających z planów finansowych po zmianach:

- w przypadku ZKS Nr 1 – kwoty wydatków wynikające z planów finansowych po zmianach były niższe niż kwoty ujęte w projektach planów finansowych w 2017 r. o 392.032,83 zł; w 2018 r. - 261.346,37 zł, a w 2019 r. - 37.425,08 zł;
- w przypadku ZSS Nr 14 – kwoty wydatków wynikające z planów finansowych po zmianach były wyższe od ujętych w projektach planów finansowych w 2017 r. o 22.930,85 zł, a w 2018 r. o 79.439,368 zł. Natomiast wydatki wykonane w 2019 r. były niższe od ujętych w projekcie planu finansowego o 65.766,19 zł.

Otrzymane środki finansowe (w wysokościach niższych niż wnioskowano) umożliwiły, według informacji udzielonych przez dyrektorów ZKS Nr 1 i ZSS Nr 14, pełną realizację zadań określonych w art. 8 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych²⁶.

(dowód: akta kontroli str.261, 716, 687-688)

Nie wszystkie zaproponowane przez dyrektorów szkół specjalnych prace remontowe w prowadzonych przez Miasto placówkach związane z remontami i modernizacjami zostały zrealizowane²⁷. Łączna wartość postulowanych przez dyrektorów szkół

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

²⁵ W przypadku ZSS Nr 14 plany wydatków w kontrolowanym okresie były sporządzane odpowiednio: na 2017 r. - 13 października 2016 r., na 2018 r. - 4 października 2017 r., na 2019 r. - 10 października 2018 r., a na 2020 r. - 14 października 2019 r. W przypadku ZKS Nr 1 plany wydatków w kontrolowanym okresie były sporządzane odpowiednio: na 2017 r. - 14 października 2016 r., na 2018 r. - 4 października 2017 r., na 2019 r. - 10 października 2018 r., a na 2020 r. - 14 października 2019 r.

²⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 17.

²⁷ W ZSS nr 14 nie zrealizowano dotychczas m.in. remontów: sali gimnastycznej, zmywalni, pomieszczeń administracyjno-biurowych, dachu na przybudówce, korytarza w piwnicy, elewacji, dziedzińca, muru oporowego, wybranych pomieszczeń i ogrodzenia. Nie zrealizowano również wymiany grzejników i oświetlenia. Nie wybudowano także windy i nie zamontowano klimatyzatora w pracowni komputerowej. Łączna wartość postulowanych przez dyrektora tej placówki prac wyznaczono na około 1 mln zł. Z kolei w

specjalnych prac remontowych i modernizacyjnych przekraczała 1 mln zł. Realizacja części zadań była przesuwana w czasie²⁸, a niektóre nie zostały dotychczas zrealizowane – co wynikało z braku możliwości finansowych Miasta do pełnej realizacji wszystkich zgłaszanych potrzeb.

(dowód: akta kontroli str.262-273)

Jednakże Miasto w każdym z badanych lat na bieżąco realizowało zalecenia wynikające protokołów pokontrolnych podmiotów realizujących obowiązkowe kontrole w szkołach oraz sukcesywnie uwzględniało zgłaszane potrzeby w zakresie remontów i modernizacji. I tak:

Dyrektor ZKS Nr 1, w związku z dewastacją mienia szkoły, pismem Nr ZKSNR1.0710.98.2019 z dnia 27 maja 2019 r. zwrócił się do Dyrektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta w Gorzowie Wlkp. o wyrażenie zgody na wprowadzenie środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring), który miał obejmować teren za szkołą, na którym znajduje się plac zabaw i boisko. W obu przypadkach wnioski te zostały rozpatrzone pozytywnie przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta w Gorzowie Wlkp.

Dyrektor ZSS Nr 14 zwrócił się do Dyrektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta w Gorzowie Wlkp. o zabezpieczenie środków finansowych w następujących sprawach:

- w dniu 11 października 2017 r. o zabezpieczenie środków na wymianę uszkodzonej stolarki okiennej w sali lekcyjnej nr 1 po przejściu silnej wichury. Szacunkowy koszt określono na 11.560 zł²⁹;
- w dniu 8 grudnia 2017 r. o zabezpieczenie środków finansowych w kwocie 2.000 zł na realizację zaleceń pokontrolnych wydanych przez Kuratorium Oświaty w dniu 5 grudnia 2017 r. dotyczących zabezpieczenia wnęk na korytarzach szkolnych w terminie do 30 stycznia 2018 r.³⁰;
- w dniu 6 listopada 2018 r. o zabezpieczenie środków na wymianę uszkodzonej stolarki okiennej w salach lekcyjnych nr 2 i nr 6, po przeglądzie stanu budynku przez inspektora BHP. Szacunkowy koszt określono na 18.800 zł³¹;
- w dniu 23 września 2019 r. o zabezpieczenie środków w wysokości 20.000 zł na zakup nowych urządzeń do placu zabaw dla dzieci położonego na terenie szkoły po inspekcji BHP³².

(dowód: akta kontroli str.382-396, 504-509)

Ponadto w dniu 22 lutego 2019 r. Dyrektor ZSS Nr 14 zawnioskował o zwiększenie planu wydatków budżetowych w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz

ZKS nr 1 nie zrealizowano m.in. wykonania studzienki odpływowej w szybie windy o szacowanej wartości 40 tys. zł oraz wymiany instalacji wodnej w piwnicy szacowanej na 10 tys. zł.

²⁸ Dotyczyło to m.in. postulowanych zadań dotyczących remontu placu zabaw (Miasto zaplanowało kompleksową modernizację na rok 2020) oraz uruchomienia windy w ZKS nr 14.

²⁹ Pismem z dnia 31 października 2017 r. Wydział Edukacji zawiadomił o zwiększeniu wydatków planów budżetowych na realizację tego zadania, które nastąpiło zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 427/II/2017 z dnia 31 października 2017 r.

³⁰ Pismem z dnia 29 grudnia 2017 r. Wydział Edukacji zawiadomił o zmianie planów budżetowych na realizację tego zadania, które nastąpiło zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 477/II/2017 z dnia 27 grudnia 2017 r.

³¹ Pismem z dnia 27 listopada 2018 r. Wydział Edukacji poinformował o zamiarze zwiększenia planu wydatków o kwotę 12.500 zł (zwiększenie planu wydatków i przekazanie środków zaplanowano na grudzień 2018 r.), które nastąpiło zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 19/II/2018 z dnia 20 grudnia 2018 r.

³² Środki na realizację tego zadania Urząd Miasta zabezpieczył w planie budżetu na rok 2020 (150.000 zł na kompleksowe wyposażenie placu zabaw przy ZSS Nr 14).

wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy³³ oraz wzrostem średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług w 2018 r. w stosunku do 2017 r. o 1,6% ogłoszonym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2019 r. w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2018 r.³⁴ Kwota zwiększenia planu finansowego w działach 801 i 854 wyniosła łącznie 235.451,52 zł.

(dowód: akta kontroli str.391-393)

7. Główne źródła finansowania zadań realizowanych przez szkoły specjalne stanowiły: subwencje, dotacje, środki własne Miasta, środki pozyskane z Unii Europejskiej (UE).

W latach 2017-2019 kwoty subwencji oświatowej przekazanej w części gminnej i powiatowej były zgodne z kwotami wynikającymi z informacji przekazanej przez Ministra Finansów³⁵. Przekazane kwoty subwencji oświatowej w latach 2017-2019 wyniosły odpowiednio:

- 69 718 727 zł w części gminnej oraz 77 149 159 zł w części powiatowej w 2017 roku;
- 72 969 537 zł w części gminnej oraz 80 219 780 zł w części powiatowej w 2018 roku;
- 78 226 297 zł w części gminnej oraz 92 170 478 zł w części powiatowej w 2019 roku.

(dowód: akta kontroli str.689-690, 692)

Na prowadzenie szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto, w latach 2017-2019 przeznaczano odpowiednio następujące kwoty:

- w 2017 r. w przypadku ZSS Nr 14 - 4.602.220,46 zł z subwencji oraz 650.786,39 zł ze środków własnych (ogółem: 5.253.006,85 zł), natomiast w przypadku ZSK Nr 1 - 4.180.406,14 zł z subwencji oraz 207.107,03 zł ze środków własnych (ogółem: 4.387.513,17 zł),
- w 2018 r. w przypadku ZSS Nr 14 - 4.935.519,02 zł z subwencji oraz 947.955,34 zł ze środków własnych (ogółem: 5.883.474,36 zł), natomiast w przypadku ZSK Nr 1 - 4.009.672,61 zł z subwencji oraz 883.958,02 zł ze środków własnych (ogółem: 4.893.630,63 zł),
- w 2019 r. w przypadku ZSS Nr 14 - 5.541.883,53 zł z subwencji oraz 1.434.212,28 zł ze środków własnych (ogółem: 6.976.095,81 zł), natomiast w przypadku ZSK Nr 1 - 4.742.689,47 zł z subwencji oraz 1.021.367,45 zł ze środków własnych (ogółem: 5.764.056,92 zł).

(dowód: akta kontroli str.689-690, 693)

W latach 2017-2019 na prowadzenie szkół specjalnych prowadzonych przez Miasto, otrzymało i przekazało do tych szkół dotacje na zadania bieżące ogółem, które wyniosły odpowiednio: 106.943,99 zł; 95.282,40 zł; 107.532,05 zł, z tego:

- na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub ćwiczeniowe odpowiednio: 55.320,33 zł; 50.253,32 zł; 54.347,02 zł;
- na pomoc materialna dla uczniów, stypendia szkolne odpowiednio: 24.064 zł; 16.033,91 zł; 9.255 zł.

³³ Dz. U. poz. 249.

³⁴ MP poz. 64.

³⁵ W 2020 r. wystąpiły różnice między kwotą przekazaną a kwotą wynikająca z informacji Ministra Finansów. W części gminnej przekazano subwencję w wysokości 80.816.184 zł (w informacji MF wskazana była kwota 82.159.890 zł), a w części powiatowej przekazano subwencję w wysokości 106.175.258 zł (w informacji MF wskazana była kwota 111.706.028 zł).

Natomiast dla uczniów posiadających orzeczenia przeznaczono dotacje na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych w ramach rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna” w kwotach odpowiednio: 27.559,66 zł; 28.995,17 zł; 43.930,03 zł.

(dowód: akta kontroli str. 510, 689-690)

W latach 2017-2018 Miasto nie wnioskowało o środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na zadania związane z prowadzeniem szkół specjalnych. W latach 2017 – 2018 szkoły nie składały wniosków o przyznanie dotacji, jedynie w 2019 r. ZSS nr 14 złożył wniosek o dotację na doposażenie pracowni fryzjerskiej. Szkoła otrzymała z tego tytułu 30 tys. zł, które wydatkowała w 2020 roku w całości na ten cel. Miasto złożyło w roku 2019 wniosek ZSS nr 14 o dofinansowanie zadań oświatowych określonych w punkcie VI Kryteriów podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019, tj. na dofinansowanie doposażenia szkół i placówek w zakresie sprzętu szkolnego i pomocy dydaktycznych do pomieszczeń nauki w szkołach publicznych rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach. Wnioskowana kwota miała być przeznaczona na dofinansowania zakupu sprzętu szkolnego oraz pomocy dydaktycznych do pracowni, w których przeprowadzane będą zajęcia dydaktyczne o charakterze praktycznym oraz egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie FRK.02 – *wykonywanie fryzjerskich prac pomocniczych*. Wniosek szkoły opiewał na kwotę: 99.797,00 zł, szkoła otrzymała środki z rezerwy w wysokości 30.000,00 zł. Środki wpłynęły na rachunek Miasta w grudniu 2019 r. Ze względu na zbliżający się koniec roku, środki wprowadzono do planu finansowego jednostki w 2020 roku.

(dowód: akta kontroli str.287-295, 725)

Ponadto, Miasto jako beneficjent pozyskiwało środki z UE na prowadzenie szkół – w tym także szkół specjalnych, w ramach trzech projektów (wartość wsparcia rzeczowego w postaci sprzętu i wyposażenia o łącznej wartości 125.187,96 zł oraz działań miękkich o łącznej wartości 155 533,78 zł³⁶ co opisano szerzej w pkt. 16 niniejszego wystąpienia). Zespoły Szkół Nr 1 i Nr 14 nie pozyskiwały we własnym zakresie środków z UE samodzielnie jako beneficjenci, jak również za pośrednictwem innych podmiotów.

(dowód: akta kontroli str.511-686)

8. W środkach finansowych przekazywanych szkołom specjalnym uwzględniano uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, tj. szkołom specjalnym przekazywano środki w wysokości nie mniejszej niż wynika to z części oświatowej subwencji ogólnej uwzględniając specyfikę szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 30-37)

9. Wielkość wydatkowanych środków finansowych na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek kształcenia specjalnego oraz struktura tych wydatków w poszczególnych latach budżetowych okresu objętego kontrolą przedstawiały się następująco³⁷:

➤ **w rozdziale 80102³⁸:**

- wydatki bieżące wyniosły odpowiednio 4 445 664,81 zł w 2017 roku, 6 375 933,80 zł w 2018 roku oraz 8 853 911,21 zł w 2019 roku;

³⁶ Stan na 20 maja 2020 roku.

³⁷ Nie stwierdzono wydatków Miasta w rozdziałach 80121 (Licea ogólnokształcące specjalne), 85402 (Specjalne Ośrodki Wychowawcze), 85403 (Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze), 85 420 (Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze) oraz 85421 (Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii).

³⁸ Rozdział ten obejmuje szkoły podstawowe specjalne

- wydatki majątkowe wystąpiły jedynie w 2017 roku na kwotę 13 136,40 zł;
 - dotacja podmiotowa wyniosła odpowiednio 187 193,58 zł w 2017 roku, 513 938,36 w 2018 roku oraz 954 801,46 w 2019 roku.
- **w rozdziale 80105³⁹:**
- wydatki bieżące wyniosły 1 627 231,32 zł w 2017 roku, 2 063 950,59 zł w 2018 roku oraz 2 465 300,72 zł w 2019 roku;
 - wydatki majątkowe nie wystąpiły;
 - dotacja podmiotowa wyniosła 1 056 004,32 zł w 2017 roku, 1 438 411,92 zł w 2018 roku oraz 1 964 939,24 zł w 2019 roku.
- **w rozdziale 80111⁴⁰:**
- wydatki bieżące wyniosły 3 061 075,56 zł w 2017 roku, 2 139 074,08 zł w 2018 roku oraz 955 402,00 zł w 2019 roku;
 - wydatki majątkowe nie wystąpiły;
 - dotacja podmiotowa nie wystąpiła.
- **w rozdziale 80134⁴¹:**
- wydatki bieżące wyniosły 1 332 231,72 zł w 2017 roku, 1 584 278,43 zł w 2018 roku oraz 2 822 992,07 zł w 2019 roku;
 - wydatki majątkowe wystąpiły jedynie w 2019 roku na kwotę 18 866,00 zł;
 - dotacje podmiotowe wystąpiły jedynie w 2019 roku na kwotę 244 093,44 zł.
- **w rozdziale 80149⁴²:**
- wydatkowano 2 619 610,27 zł w 2017 roku, 3 586 113,81 zł w 2018 roku oraz 2 873 969,78 zł w 2019 roku;
- **w rozdziale 80150⁴³:**
- wydatkowano 7 658 284,93 zł w 2017 roku, 4 065 389,41 zł w 2018 roku oraz 3 155 154,58 zł w 2019 roku;
- **w rozdziale 80152⁴⁴:**
- wydatkowano 0,00 zł w 2017 roku, 1 592 129,59 zł w 2018 roku oraz 887 689,62 zł w 2019 roku;
- **w rozdziale 85419⁴⁵:**
- wydatki bieżące wyniosły 6 098 157,63 zł w 2017 roku, 6 088 406,52 zł w 2018 roku oraz 5 846 854,00 zł w 2019 roku;
 - wydatki majątkowe wystąpiły w 2019 roku na kwotę 120 000,00 zł;
 - dotacje podmiotowe wyniosły 6 098 157,63 zł w 2017 roku, 6 088 406,52 zł w 2018 roku oraz 5 846 854,00 zł w 2019 roku.

³⁹ Rozdział ten obejmuje przedszkola specjalne.

⁴⁰ Rozdział ten obejmuje gimnazja specjalne i klasy dotychczasowego gimnazjum specjalnego prowadzone w szkołach innego typu

⁴¹ Rozdział ten obejmuje szkoły zawodowe specjalne.

⁴² Rozdział ten obejmuje realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego

⁴³ Rozdział ten obejmuje realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych

⁴⁴ Rozdział 80152 obejmuje realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technikach, szkołach policealnych branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych

⁴⁵ Rozdział ten obejmuje szkoły zawodowe specjalne.

Łączne wydatki na kształcenie specjalne wyniosły zatem w podziale na lata objęte kontrolą:

- w 2017 roku 26 855 392,64 zł, z tego 26 842 256,24 zł stanowiły wydatki bieżące (w tym dotacje podmiotowe w kwocie 7 341 355,53 zł) oraz wydatki majątkowe w kwocie 13 136,40 zł;
- w 2018 roku 27 495 276,23 zł, w całości stanowiące wydatki bieżące (w tym dotacje podmiotowe w kwocie 8 040 756,80 zł). Wydatki majątkowe nie wystąpiły;
- w 2019 roku 28 000 139,98 zł, z tego 27 861 273,98 zł stanowiły wydatki bieżące (w tym dotacje podmiotowe w kwocie 9 010 688,14 zł) oraz wydatki majątkowe w kwocie 138 866,00 zł.

(dowód: akta kontroli str.717-724)

10. Relacja wydatków budżetowych Miasta na zadania związane z prowadzeniem kształcenia specjalnego w relacji do uzyskanych wpływów na ich finansowanie kształtowała się w latach 2017-2019 w następujący sposób:

- łączne wydatki na kształcenie specjalne były wyższe niż wpływy na zadania z tego obszaru⁴⁶;
- Miasto nie otrzymywało w badanym okresie dotacji na zadania majątkowe a jedynie na zadania bieżące;
- finansowaniem z rezerwy subwencji oświatowej na kształcenie specjalne w kwocie 30 tys. zł objęto tylko jedno zadanie realizowane w 2019 roku (doposażenie szkoły specjalnej w sprzęt i pomoce dydaktyczne na potrzeby dotyczące nowo uruchamianego kierunku: pomocnik fryzjera);
- Miasto nie otrzymywało wpływów z państwowych funduszy celowych na zadania oświatowe z zakresu kształcenia specjalnego;
- Miasto nie otrzymywało wpływów od innych jst na zadania oświatowe z zakresu kształcenia specjalnego;
- Miasto poza projektami opisanymi w punkcie szesnastym niniejszego wystąpienia pokontrolnego, nie otrzymywało dotacji celowych z budżetu środków europejskich na zadania oświatowe dedykowane obszarowi kształcenia specjalnego.

Dotacje celowe otrzymane z budżetu były wykorzystane zgodnie z obowiązującymi przepisami i terminowo rozliczone. Badaniem objęto wydatki o łącznej wartości 125 187,96 zł na sprzęt i wyposażenie przekazane do szkół specjalnych w ramach trzech projektów współfinansowanych ze środków UE opisanych w pkt. 16 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 274,511-686, 689-690)

11. Średni koszt kształcenia ucznia w ZSK Nr 1, w poszczególnych latach 2017-2019 wynosił odpowiednio: 49.858,10 zł (wydatki ogółem: 4.387.513,17 zł; liczba uczniów na 30 września 2016 r. - 88); 59.678,42 zł (wydatki ogółem: 4.893.630,63 zł; liczba uczniów na 30 września 2017 r. - 82); 64.764,68 zł (wydatki ogółem: 5.764.056,92 zł; liczba uczniów na 30 września 2018 r. - 89).

Średni koszt kształcenia ucznia w ZSS Nr 14, w poszczególnych latach 2017-2019 wynosił odpowiednio: 30.540,74 zł (wydatki ogółem: 5.253.006,85 zł; liczba uczniów na 30 września 2016 r. - 172); 33.239,97 zł (wydatki ogółem: 5.883.474,36 zł; liczba uczniów na 30 września 2017 r. - 177); 37.913,56 zł (wydatki ogółem: 6.976.095,81 zł; liczba uczniów na 30 września 2018 r. - 184).

(dowód: akta kontroli str.694)

⁴⁶ I tak w latach 2017-2019 wydatki ogółem na szkoły specjalne przekroczyły kwoty przekazanych subwencji odpowiednio o 857 893,42 zł, 1 831 913,36 zł i 2 455 579,73 zł.

12. Wszystkie potrzeby zgłaszane przez dyrektorów placówek specjalnych w zakresie zapewnienia warunków do nauki były realizowane na bieżąco. I tak:

- w 2017 r. zrealizowano zaplanowane działania, które obejmowały następujące kwoty: 3.075,00 zł w ZKS Nr 1⁴⁷ oraz 55.509,89 zł w ZSS Nr 14⁴⁸;
- w 2018 r. zrealizowano zaplanowane działania, które obejmowały następujące kwoty: 104.352,51 zł w ZKS Nr 1⁴⁹ oraz 105.058,10 zł w ZSS Nr 14⁵⁰;
- w 2019 r. zrealizowano zaplanowane działania, które obejmowały następujące kwoty: 40.002,54 zł w ZKS Nr 1⁵¹ oraz 102.393,97 zł w ZSS Nr 14⁵²;
- w 2020 r. zrealizowano zaplanowane działania, które obejmowały następujące kwoty: 590,40 zł w ZKS Nr 1⁵³ oraz 23.888,60 zł w ZSS Nr 14⁵⁴ (stan na 30 kwietnia 2020 r.).

Ponadto w ZSS Nr 14:

- realizowano również zadania o charakterze inwestycyjnym (paragrafy 605 i 606), w tym: w 2017 r. zakup instalacji monitoringu w kwocie 13.136,40 zł oraz w 2019 r. przygotowanie projektu montażu windy w kwocie 18.866,00 zł. Na rok 2020 zaplanowano kwotę 350.000 zł na dwa zadania, tj. montaż windy - 200.000 zł oraz budowę placu zabaw - 150.000 zł⁵⁵;
- doposażono pracownię fryzjerską - Szkoła otrzymała na ten cel 30 tys. zł. Środki wprowadzono do planu finansowego jednostki w 2020 roku i w tym roku zostały przez szkołę wydatkowane (szczegółowy opis w pkt. 7 wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str.267, 287-295)

Miasto przekazywało do szkół specjalnych także sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne odpowiednie ze względu na potrzeby uczniów w ramach trzech projektów współfinansowanych ze środków UE opisanych w punkcie 16 niniejszego

⁴⁷ Dokonano regulacji włączów trzech studni i wymianę dwóch włączów na zewnątrz.

⁴⁸ Wykonano m.in. naprawę dachu oraz kominów, naprawę pompy cyrkulacyjnej ciepłowni oraz kotła centralnego ogrzewania, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz montaż parapetów, zamontowano dodatkową kamerę wewnętrzną i zewnętrzną wraz z konserwacją monitoringu, naprawę instalacji sanitarnej w tym remont kanalizacji, wymianę grzejników i naprawę systemu alarmowego.

⁴⁹ Obejmowało to konserwację dźwigu, kserokopiarek, remontu pomieszczeń placówki po awarii (zalaniu), roboty elektryczne, wymianę podejść wodnych pod zlewami oraz zaworów i wężyków.

⁵⁰ Wykonano demontaż i montaż grzejników, konserwację kserokopiarek, konserwację i montaż dodatkowych kamer systemu monitoringu, modernizację rozdzielni elektrycznej oraz układu zasilania, naprawę instalacji wodno-kanalizacyjnej, remont dachu, remont i naprawę oświetlenia w klasach nr 5,6,7 i 8 oraz świetlicy, naprawę sufitu na klatce schodowej, wymianę trzynastu okien, wymianę rury wodnej z zaworami w piwnicy budynku szkoły.

⁵¹ Obejmowało to konserwację dźwigu osobowego i kserokopiarki, prace remontowo-budowlane w gabinetach lekcyjnych i części korytarza (m.in. likwidacja zacieków, malowanie ścian, sufitów, wymiana krętek wentylacyjnych, narożników w drzwiach), remont łazienki, uszczelnienie dachu.

⁵² Wykonano likwidację usterki ciepłej wody, dokonano zakupu i wymiany zaworów i wodomierza, wykonano szafę wnękową, naprawiono uszkodzoną drukarkę, dokonano okleinowania i cięcia precyzyjne płyt na blaty ławek dla uczniów, montaż podłogi panelowej, konserwacja systemu sygnalizacji włamania do szkoły oraz systemu monitoringu, montaż klimatyzatora w sali lekcyjnej, adaptacja pracowni fryzjerskiej, wymiana uszkodzonych drzwi budynku szkoły, wymiana instalacji kanalizacyjnej w trzech kondygnacjach szkoły, wymiana dwóch okien i parapetów, naprawa dachu garażowego, renowacja muru oporowego

⁵³ Obejmowało to bieżącą konserwację dźwigu.

⁵⁴ Wykonano remont podłogi w sali gimnastycznej, świetlicy i czterech salach lekcyjnych (cyklinowanie i lakierowanie).

⁵⁵ Kwota na budowę placu zabaw została zaplanowana w związku z prośbą dyrektora szkoły z dnia 23 września 2019 r.

wystąpienia. Sprzęt i wyposażenie były przekazywane do szkół na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych.

(dowód: akta kontroli str.511-686)

Wszystkie potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół specjalnych w zakresie zapewnienia warunków do nauki, sprzęt specjalistycznego i środków dydaktycznych odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne i możliwości psychofizyczne uczniów zostały zaspokojone przez organ prowadzący. Organ prowadzący analizował potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół specjalnych w powyższych obszarach na podstawie składanych przez dyrektorów szkół wniosków, planów budżetowych i projektów organizacji pracy szkoły wraz z ewentualnymi aneksami.

(dowód: akta kontroli str.224-225, 260, 268-269, 270-273)

W prowadzonych przez Miasto Zespołach Szkół Specjalnych planowane wydatki na zakup pomocy naukowych i dydaktycznych były realizowane praktycznie w pełnym zakresie, i tak:

- a) ZKS Nr 1 wydatki w paragrafie 4240 realizował (rozdziały 80102, 80105, 80111, 80134, 80153) w poszczególnych latach w następującym zakresie:
 - w 2017 r. - 54.731,62 zł, tj. 99,4% planu po zmianach,
 - w 2018 r. - 18.741,90 zł, tj. 100% planu po zmianach,
 - w 2019 r. - 43.598,16 zł, tj. 97,8% planu po zmianach.
- b) ZSS Nr 14 wydatki w paragrafie 4240 realizował (rozdziały 80102, 80111, 80134, 80146, 80153, 80401) w poszczególnych latach w następującym zakresie:
 - w 2017 r. - 30.060,50 zł, tj. 100% planu po zmianach,
 - w 2018 r. - 33.778,75 zł, tj. 99,9% planu po zmianach,
 - w 2019 r. - 50.231,23 zł, tj. 100% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str.695)

W latach 2017-2020⁵⁶ Miasto nie prowadziło kontroli warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym. Kwestie te pozostawały w kompetencji dyrektorów szkół specjalnych, którzy takie kontrole realizowali.

(dowód: akta kontroli str.224, 902-911)

Planowane przez placówki koszty związane z organizacją kształcenia specjalnego (w tym koszty remontów, zakwalifikowane jako wydatki bieżące dostosowujące budynek do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, koszty dostosowania stanowiska pracy ucznia niepełnosprawnego do jego potrzeb) stanowią podstawę do ustalenia rocznych kosztów kształcenia specjalnego, a następnie do sporządzenia projektu budżetu Miasta.

(dowód: akta kontroli str.258-261, 274, 938-1205)

Szkoły specjalne prowadzone przez jst zapewniają uczniom możliwość korzystania z bibliotek szkolnej, świetlicy, pomieszczeń do nauki z niezbędnym, wyposażeniem oraz zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych, gabinetu profilaktyki zdrowotnej, pomieszczeń sanitarno-higienicznych i szatni.

Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji Miasta wyjaśniła, że celem zapewnienia warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki ściśle Miasto współpracuje z dyrektorami szkół, którzy odpowiadają bezpośrednio za wykonywanie powyższych zadań.

⁵⁶ Do czasu zakończenia czynności, tj. do dnia 28 maja 2020r.

Podejmują oni działania zapewniające właściwe wyposażenie oraz dbają o pełną dostępność do pomieszczeń, o których mowa w art. 103 ust 1 ustawy Prawo oświatowe. W celu realizacji powyższych zadań dyrektorzy na bieżąco monitorują wszelkie potrzeby i nieprawidłowości w tym zakresie. Jeżeli jest taka konieczność składają wnioski o remonty, wnioski w sprawie doposażenia w pomoce i sprzęt itp.

(dowód: akta kontroli str.224-260)

Wszelkie wydatki dyrektorzy ujmują w planach budżetu placówki. Organ prowadzący wychodząc naprzeciw potrzebom szkoły, uwzględniając wolę i oczekiwania rodziców, a przede wszystkim niepełnosprawności dzieci zrealizował między innymi:

- W latach 2017 - 2019 w ZSS nr 14 utworzono jeden nowy kierunek kształcenia w Branżowej Szkole Specjalnej nr 14 – pracownik pomocniczy fryzjera. Oddział uruchomiono od 1 września 2019 r.;
- W latach 2017-2019 powstały dwie nowe pracownie zawodowe: pracownia gastronomiczna wyposażona w ramach projektu „Zawodowcy w Gorzowie” oraz pracownia fryzjerska, która została wyposażona ze środków otrzymanych z rezerwy subwencji oświatowej 0,4 w związku z uruchomieniem nowego kierunku kształcenia (30 tys. zł) oraz ze środków budżetu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego – 20 tys. zł;
- W roku 2014 kompleksowo zmodernizowano i przystosowano część obiektu Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 16 (jedno skrzydło) na potrzeby ZKS nr 1, którego warunki lokalowe pod wieloma względami nie spełniały standardów szkoły specjalnej. Modernizacja ta uwzględniła także potrzeby uczniów z niepełnosprawnościami ruchowymi w tym celu zainstalowano windę.

(dowód: akta kontroli str.258-260)

13. W latach 2017–2020⁵⁷, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵⁸ oraz ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵⁹ zarządcy obiektów budowlanych, dyrektorzy gorzowskich samorządowych placówek oświatowych, w tym dyrektorzy placówek z kształceniem specjalnym, przeprowadzali obowiązkowe kontrole:

1. okresowe wykonywane raz w roku polegające na sprawdzeniu stanu technicznego:
 - elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
 - instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
 - instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).
2. okresowe wykonywane raz na 5 lat, polegające na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

Wyniki powyższych kontroli placówki oświatowe przekazywały do wiadomości Miasta Gorzów Wielkopolski wraz z wnioskami o zabezpieczenie środków finansowych na ich realizację. Miasto Gorzów Wielkopolski na podstawie złożonych wniosków sukcesywnie przekazywało środki finansowe placówkom na realizację robót budowlanych wskazanych do wykonania w protokołach pokontrolnych z przeglądów technicznych obiektów. Miasto corocznie przeznacza środki finansowe

⁵⁷ Do czasu zakończenia czynności kontrolnych NIK.

⁵⁸ Dz. U. z 1994 r. Nr 89, poz. 414 ze zm.

⁵⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, ze zm.

dla placówek oświatowych na wykonanie konserwacji i remontów bieżących na obiektach, będących w zarządzie placówek.

(dowód: akta kontroli str.504-509)

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji Miasta placówki oświatowe na bieżąco przeprowadzają prace konserwacyjne i remonty bieżące w celu utrzymania obiektów w zgodności z przepisami Prawa budowlanego i wymaganiami ochrony środowiska. Utrzymują obiekty w stanie należytym technicznym i estetycznym nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia właściwości użytkowych i sprawności technicznej obiektów. Dodatkowo w przypadkach, w których wystąpiło oddziaływanie czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem sił natury takich jak: wyładowania atmosferyczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, które mogły spowodować uszkodzenia obiektów i stanowić zagrożenie bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego, każdorazowo dokonywano przeglądów technicznych tych obiektów, zabezpieczano obiekty, usuwano uszkodzenia i przeprowadzano remonty. Placówki oświatowe składają do Wydziału Edukacji sprawozdanie roczne z wydatkowanych środków na przeprowadzone kontrole techniczne obiektów oraz z wykonanych remontów i inwestycji, jednocześnie składając wykaz potrzeb remontowych i inwestycyjnych na kolejny rok kalendarzowy. Na tej podstawie Wydział Edukacji przygotowuje plan remontowo - inwestycyjny dla wszystkich placówek oświatowych na kolejny rok szkolny. Prace remontowo – inwestycyjne przeprowadzane są samodzielnie przez placówki oświatowe w okresach przerw w zajęciach dydaktycznych zgodnie z planem remontowo – inwestycyjnym.

(dowód: akta kontroli str.507-509)

Jednocześnie organy kontrolne Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Nadzoru Budowlanego, Państwowej Straży Pożarnej, Urzędu Dozoru Technicznego, itd. przeprowadzały kontrole w gorzowskich samorządowych placówkach oświatowych, również w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i technicznego obiektów, stanu technicznego urządzeń i wyposażenia przeciwpożarowego oraz warunków nauki, w tym kształcenia specjalnego. Nakazy decyzji administracyjnych organów kontrolnych były ujmowane jako zadania priorytetowe w planie remontowo – inwestycyjnym placówek oświatowych. Koszty realizacji decyzji organów kontrolnych pokrywane były ze środków własnych Miasta, a częściowo pokrywane kwotą subwencji oświatowej przekazanej Miastu jako organowi prowadzącemu na pokrycie kosztów stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W obu placówkach rzeczoznawca ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych opracował na bieżąco aktualizowaną instrukcję bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Inspektor ds. BHP przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego dokonywał przeglądu obiektów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Prowadzono również próbne ewakuacje na terenie placówek.

(dowód: akta kontroli str.504-509)

Dyrektorzy placówek corocznie do 30 października składali do Wydziału Edukacji wykaz zadań remontowych koniecznych do wykonania na terenie szkoły, w którym uwzględniali zalecenia z protokołów przeglądów technicznych oraz decyzji organów kontrolnych. Następnie Wydział Edukacji opracowywał i przedstawiał Prezydentowi Miasta zgodnie z planem budżetu propozycję działań remontowych do planu finansowego Wydziału Edukacji do realizacji w kolejnym roku – do końca stycznia kolejnego roku kalendarzowego. Jednocześnie Wydział Edukacji wnioskował do Prezydenta Miasta o zabezpieczenie środków na realizację zadań remontowych.

Przyznane środki na remontowe wydatki bieżące były rozdysponowywane pomiędzy placówki oświatowe na określone zadania w ich rocznych planach finansowych w terminie 30 dni roboczych od dnia uzyskania akceptacji przez Prezydenta Miasta na ww. wniosek złożony przez Wydział Edukacji.

Środki zaplanowane w budżecie Miasta na realizację zadań remontowych rozdysponowywane były według następujących kryteriów:

1. 15% środków na sytuacje awaryjne,
2. 85% na najpilniejsze prace remontowe z propozycji działań remontowych, uwzględniając w szczególności:
 - zapewnienie na terenach szkół i placówek oświatowych bezpiecznych warunków higieniczno-sanitarnych zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - realizację zaleceń okresowych przeglądów technicznych budynków i nakazów organów kontrolnych,
 - realizację potrzeb remontowych szkół i placówek oświatowych zgłaszanych w ww. wykazie.

(dowód: akta kontroli str.504-509)

14. Miasto udzielało w latach 2017-2019 dotacji dla następujących niepublicznych szkół specjalnych, których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem w Gorzowie Wielkopolskim :

- Szkoła Podstawowa SOWA (dotacja w latach 2017-2019),
- Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy (dotacja od roku 2019).

Wartość dotacji dla tych szkół w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

Szkoła Podstawowa SOWA:

- rok 2017 = 184.916,00 zł (kwota na jednego ucznia = 4.622,90 zł),
- rok 2018 = 513.938,36 zł (kwota na jednego ucznia = 4.758,69 zł),
- rok 2019 = 954.801,46 zł (kwota na jednego ucznia = 4.896,42 zł),

Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy:

- rok 2019 = 244.093,44 zł (kwota na jednego ucznia = 5.085,28 zł).

Ustalając kwoty dotacji przekazywanych szkołom uwzględniono zwiększone kwoty wynikające z wag zawartych w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla niepełnosprawności (w tym przypadku dla autyzmu).

(dowód: akta kontroli str.282)

15. W czerwcu 2018 r. Wydział Audytu Wewnętrznego, Kontroli i Analiz Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego przeprowadził kontrolę dotyczącą prawidłowości wykorzystania dotacji w 2017 roku przez Szkołę Podstawową SOWA.

Zakresem kontroli objęto:

- zgodność liczby uczniów wykazanych w księdze uczniów i w dziennikach zajęć,
- zgodność danych o liczbie uczniów wykazanych w miesięcznych informacjach przekazanych do Wydziału Edukacji z faktyczną liczbą uczniów wynikającą z rejestru w księdze uczniów (dzienników),
- wysokość dotacji naliczonej i przekazanej na finansowanie działalności Szkoły,
- przestrzeganie terminu w zakresie powiadamiania organu o zmianach w danych zawartych w zgłoszeniu do ewidencji,
- przestrzeganie ustawowego terminu składania wniosków o przyznanie dotacji na ucznia,

- prawidłowość kwalifikowania wychowanków do Szkoły.

W toku kontroli ustalono, że nie wystąpiły uchybienia w badanym zakresie.

(dowód: akta kontroli str.913-916)

W kontrolowanym okresie wystąpił przypadek, w którym organ prowadzący wystąpił do dyrektora szkoły z wnioskiem dotyczącym spraw dydaktyczno-wychowawczych. I tak: w roku szkolnym 2017/2018 wpłynęła do Prezydenta Miasta Gorzowa Wielkopolskiego prośba rodzica uczennicy Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 14 im. Ambasadorów Praw Człowieka w sprawie dotyczącej obaw wynikających z braku poczucia bezpieczeństwa jej córki. Po dokładnym rozpoznaniu wszystkich aspektów sprawy organ prowadzący, wychodząc naprzeciw rodzicom, zobowiązał dyrektora szkoły do podjęcia działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa dziecka w szkole między innymi do zatrudnienia pomocy nauczyciela w oddziale, do którego uczęszczało dziecko wnioskodawczyni.

(dowód: akta kontroli str.284-286)

16. Miasto jako Beneficjent realizowało w perspektywie 2014-2020 projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego obejmując wsparciem Zespół Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wielkopolskim oraz Zespół Szkół Specjalnych nr 14 w Gorzowie Wielkopolskim. Beneficjentem tych projektów był organ prowadzący tj. Miasto Gorzów.

Sprzęt i wyposażenie były zakupywane przez Miasto zgodnie z wewnętrznymi procedurami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych, a następnie przekazywane protokołami zdawczo-odbiorczymi do szkół. Dodatkowo, we wszystkich projektach zaplanowano również działania miękkie, tzn. szkolenia, warsztaty dla nauczycieli i uczniów oraz dodatkowe zajęcia dla uczniów.

I tak:

- W ramach realizacji projektu „Kształtowanie kompetencji kluczowych na potrzeby rynku pracy na obszarze MOF Gorzowa Wlkp.” realizowanego w okresie od 1 września 2016 do 31 stycznia 2018 r.
 - Zespół Kształcenia Specjalnego nr 1 otrzymał wsparcie w postaci działań miękkich⁶⁰ o wartości łącznej 33 881,53 zł oraz wsparcie rzeczowe o wartości 9.420,36 zł, na które składały się m.in. pomoce dydaktyczne i sprzęt do gimnastyki korekcyjnej, tj.: przyrządy do gimnastyki korekcyjnej, zestaw garnków i patelni, słuchawki, mysz komputerowa oraz pomoce dydaktyczne do indywidualnej logopedii, socjoterapii, dysleksji.
 - Zespół Szkół Specjalnych nr 14 otrzymał wsparcie w postaci działań miękkich⁶¹ o wartości łącznej 51 005,51 zł oraz wsparcie rzeczowe o wartości 15.305,95 zł, na które składało się m.in. sprzęt rehabilitacyjny i pomoce dydaktyczne, tj.: łóżko do masażu, basen z piłeczkami, sprzęt sportowy, pomoce dydaktyczne do indywidualnej gimnastyki korekcyjnej, socjoterapii, logopedii i zajęć matematycznych.
- W ramach realizacji projektu „Zawodowcy w Gorzowie” realizowanego w okresie 1 lipca 2016 do 28 lutego 2018 r. Branżowa Szkoła Specjalna nr 14 wchodząca w skład Zespół Szkół Specjalnych nr 14 otrzymała wsparcie o wartości 42.348,83 zł, na które składało wyposażenie pracowni gastronomicznej oraz pracowni pielęgnacji terenów zielonych:

⁶⁰ Zajęcia socjoterapeutyczno-ruchowe, logopedyczne, psychoedukacyjne.

⁶¹ Zajęcia socjoterapeutyczno-ruchowe, logopedyczne, psychoedukacyjne, wyrównawcze z matematyki.

- w dniu 23 stycznia 2017 r. dokonano przekazania pieca konwekcyjno-parowego z wyposażeniem,
 - w dniu 13 października 2017 r. przekazano po 18 szt. spodni roboczych, koszul roboczych, kamizelek ocieplanych, czapek roboczych z daszkiem, obuwia wodoodpornego i rękawic ogrodniczych,
 - w dniu 13 grudnia 2017 r. przekazano kuchenkę wolnostojącą z płytą indukcyjną i piekarnikiem elektrycznym oraz naświetlacz uniwersalny - urządzenia z lampami UV do powierzchniowej dezynfekcji jaj, noży i przyborów,
 - w dniu 9 października 2017 r. przekazano traktorek ogrodowy i wertykulator spalinowy z koszem,
 - w dniu 9 listopada 2017 r. przekazano okap z kondensatorem pary na potrzeby pracowni gastronomicznej.
- W ramach realizacji projektu „Zawodowcy w Gorzowie 2.0” realizowanego od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2021 r. Branżowa Szkoła Specjalna nr 14 wchodząca w skład Zespół Szkół Specjalnych nr 14 otrzymała dotychczas wsparcie o wartości 70 646,74 zł (obejmujące działania miękkie, tj. warsztaty, studia nauczycielskie i doradztwo zawodowe) oraz 58.112,82 zł (wsparcie rzeczowe). I tak:
- w dniu 9 października 2018 r. dokonano przekazania kosiarki spalinowej, wertykulatora z koszem, sekatora dźwigniowego nożycowego, taczek, konewek, węży ogrodowych, dmuchawy plecakowej, myjki, pilarki, nożyc do żywopłotu, kosiarki spalinowej, grabi plastikowych i metalowych, motyk, osłon twarzy i słuchu oraz okularów ochronnych,
 - w dniu 26 października 2018 r. dokonano przekazania kompletów odzieży roboczych kucharskich, robotów kuchennych, zestawów garnków, wyciskarki do soków, gofrownicy elektrycznej, patelni, syfonów, mat silikonowych, końcówek cukierniczych, wieszaków, szklanek, warników, tac ekspozycyjnych, pater, stolnic drewnianych,
 - w dniu 27 maja 2019 r. dokonano przekazania szafek szkolnych BHP dla sześciu uczniów, regałów magazynowych i stołów przyściennych.

(dowód: akta kontroli str.511-686)

17. W latach 2017-2020⁶² Miasto nie posiadało pisemnych umów/porozumień na kształcenie uczniów z niepełnosprawnością zawartych z innymi podmiotami.

(dowód: akta kontroli str.128)

Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji wyjaśniła, że Miasto ułatwiało współpracę szkół specjalnych z podmiotami zewnętrznymi (np. poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, innymi szkołami, ośrodkami pomocy społecznej, organizacjami zrzeszającymi pracodawców, PEFRON) na rzecz zapewnienia uczniom wsparcia w adaptacji do samodzielnego życia – zarówno w trakcie nauki w szkole i po. Gorzowskie szkoły specjalne (ZKS nr 1, ZSS nr 14) prowadzą wyjątkowo aktywną współpracę z różnymi podmiotami zewnętrznymi. Organ prowadzący wspiera

⁶² Do czasu zakończenia czynności kontrolnych NIK.

działalność szkół w tym zakresie mając na uwadze, iż jest to znaczący obszar działalności podległych placówek.

(dowód: akta kontroli str.278-279)

Miasto jako organ prowadzący koordynuje współpracę między szkołami a podmiotami zewnętrznymi w sprawach:

- dotacji do podręczników, planowania organizacji roku szkolnego – opiniowanie arkuszy (Kuratorium Oświaty),
- stypendiów socjalnych (Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie),
- rozpatrywania wniosków, wydawania skierowań do szkół specjalnych (współpraca z innymi jednostkami jst),
- koordynacji dowozów do szkół specjalnych (współpraca z firmą ARGOS – przewoźnik),
- współpracy z Zespołem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w zakresie badań oraz wydawania opinii i orzeczeń,
- wniosków w sprawie likwidacji barier architektonicznych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) – wniosek złożony 29.11.2019 roku do PFRON w sprawie dofinansowania do budowy windy w Zespole Szkół Specjalnych nr 14 na łączną kwotę 219 342 zł (wraz z projektem),
- realizacji zaleceń pokontrolnych (Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim oraz Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego).

(dowód: akta kontroli str.278-279)

18. Miasto jako organ prowadzący nie monitorowało losów absolwentów, pozostawiając to w gestii dyrektorów szkół specjalnych.

(dowód: akta kontroli str.)

Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji Miasta wyjaśniła, że dyrektorzy i nauczyciele Szkół Specjalnych analizują losy absolwentów szkoły branżowej oraz szkoły przysposabiającej do pracy. Mają wiedzę na temat swoich absolwentów. Analizy oparte są na rozmowach z rodzicami i młodzieżą, która po zakończeniu nauki odwiedza szkołę. Przykładowo w Zespole Szkół Specjalnych nr 14 na stanowisku pomocnika konserwatora zatrudniony jest obecnie absolwent tej szkoły. Wyniki badań losów absolwentów wykorzystywane są także przy planowaniu oferty szkoły, w tym uruchamianiu nowych kierunków kształcenia w zawodzie.

(dowód: akta kontroli str.280)

Stwierdzone
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, nie sformułowała uwag ani wniosków na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 29 maja 2020 r.

Kontrolerzy
Krzysztof Hofman
specjalista k.p.

.....
podpis

Sebastian Stępień
starszy inspektor k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis